

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

6. října 2009*

Ve věci C-40/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia n° 4 de Bilbao (Španělsko) ze dne 29. ledna 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 5. února 2008, v řízení

Asturcom Telecomunicaciones SL

proti

Cristina Rodríguez Nogueira,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, M. Ilešič, A. Tizzano (zpravodaj), E. Levits a J.-J. Kasel, soudci,

* Jednací jazyk: španělština.

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Asturcom Telecomunicaciones SL P. Calderón Plazou a P. García Ibacetou, abogados,

- za španělskou vládu J. López-Medel Basconesem, jako zmocněncem,

- za maďarskou vládu K. Veres a R. Somssich, jakož i M. Fehérem, jako zmocněnci,

- za Komisi Evropských společenství W. Wilsem a R. Vidal Puigem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. května 2009,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezů, týkajícího se sporu mezi společností Asturcom Telecomunicaciones SL (dále jen „Asturcom“) a C. Rodríguez Nogueira ve věci zaplacení dlužných částek vyplývajících ze smlouvy o mobilních telekomunikačních službách, kterou uvedená společnost se jmenovanou uzavřela.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních

právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných nepřiměřených podmínek.“

- 4 Podle čl. 7 odst. 1 uvedené směrnice:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

- 5 Příloha téže směrnice obsahuje orientační seznam klauzulí, které mohou být prohlášeny za nepřiměřené. Mezi nimi jsou v bodě 1 písm. q) této přílohy uvedeny klauzule, jejichž cílem nebo následkem je „zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů, nebo bránění uplatnění tohoto práva, nepřiměřené omezování důkazů, které má spotřebitel k dispozici, nebo ukládání důkazního břemene, které by podle použitelných právních předpisů mělo příslušet druhé smluvní straně, spotřebiteli“.

Vnitrostátní právní předpisy

- 6 Ochrana spotřebitelů proti nepřiměřeným podmínkám byla ve španělském právu nejprve zajištěna obecným zákonem 26/1984 o ochraně spotřebitelů a uživatelů (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) ze dne 19. července 1984 (BOE č. 176 ze dne 24. července 1984, dále jen „zákon 26/1984“).

7 Zákonn 26/1984 byl změněn zákonem 7/1998 o obecných smluvních podmínkách (Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación) ze dne 13. dubna 1998 (BOE č. 89 ze dne 14. dubna 1998, dále jen „zákon 7/1998“), který směrnici 93/13 provedl do vnitrostátního práva.

8 Zákonn 7/1998 do zákona 26/1984 zejména doplnil článek 10a, který ve svém odstavci 1 stanoví, že „[v]šechna ustanovení, která nebyla individuálně sjednána, jsou považována za nepřiměřené podmínky, jestliže v rozporu s požadavkem dobré víry způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele. V každém případě jsou za nepřiměřené podmínky považována ustanovení uvedená v prvním dodatečném ustanovení tohoto zákona. [...]“

9 Článek 8 zákona 7/1998 stanoví:

„1. Obecné podmínky, které k újmě strany, která přistupuje k adhezni smlouvě, porušují ustanovení zákona nebo jakékoli jiné kogentní nebo zákaz stanovící pravidlo, jsou absolutně neplatné, ledaže by tyto normy sankcionovaly jejich porušení odlišně.

2. Zvláště jsou absolutně neplatné takové nepřiměřené obecné podmínky ve spotřebitelských smlouvách, které jsou vymezeny v každém případě článkem 10a a prvním dodatečným ustanovením obecného zákona 26/1984 [...]“

10 V době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení bylo rozhodčí řízení upraveno zákonem 60/2003 o rozhodčím řízení (Ley 60/2003 de Arbitraje) ze dne 23. prosince 2003 (BOE č. 309 ze dne 26. prosince 2003, dále jen „zákon 60/2003“).

11 Článek 8 odst. 4 a 5 zákona 60/2003 stanovoval:

„4. Soud prvního stupně místa, kde byl vyhlášen rozhodčí nález, je příslušný rozhodnout o jeho nuceném výkonu podle čl. 545 odst. 2 zákona o občanském soudním řízení [...]

5. Žalobu na neplatnost rozhodčího nálezu je třeba podat u Audiencia Provincial místa, kde byl nález vydán.“

12 Článek 22 odst. 1 a 2 uvedeného zákona stanovoval:

„1. Rozhodci jsou oprávněni rozhodovat o své pravomoci i o námitkách, které se vztahují k existenci nebo platnosti rozhodčí dohody, nebo o jiných námitkách, jež brání rozhodování ve věci samé. V tomto ohledu se rozhodčí dohoda, která je součástí smlouvy, považuje za samostatnou dohodu nezávislou na ostatních ustanoveních smlouvy. Rozhodnutí rozhodců o neplatnosti smlouvy samo o sobě neznamená neplatnost rozhodčí dohody.

2. Námitky, na něž se vztahuje předchozí odstavce, je třeba vznést nejpozději v okamžiku podání žalobní odpovědi. Jejich vznesení nebrání určení ani účast na jmenování rozhodců. Námitku překročení pravomoci rozhodců je třeba vznést neprodleně v okamžiku, kdy v průběhu rozhodčího řízení dojde k projednávání otázky, která překračuje pravomoc rozhodců.

Rozhodci mohou uznat námitky předložené později pouze tehdy, je-li prodlení odůvodněno.“

13 Článek 40 téhož zákona zněl následovně:

„Proti rozhodčímu nálezu lze podat žalobu na neplatnost k soudu v mezích stanovených touto hlavou.“

14 Článek 41 odst. 1 zákona 60/2003 uváděl:

„Rozhodčí nález může být zrušen pouze tehdy, pokud strana, která zrušení navrhuje, namítá a prokáže:

[...]

f) že nález je v rozporu s veřejným pořádkem.

[...]“

15 Podle čl. 41 odst. 4 uvedeného zákona musela být žaloba na neplatnost podána do dvou měsíců od oznámení rozhodčího nálezů.

16 Článek 43 zákona 60/2003 stanovoval:

„Pravomocný nález má pro strany účinky věci rozsouzené. Napadnout jej lze pouze opravným prostředkem v souladu s ustanoveními zákona o občanském soudním řízení použitelnými pro pravomocná rozhodnutí.“

17 Článek 44 téhož zákona upřesňoval:

„Nucený výkon rozhodčích nálezů se řídí ustanoveními zákona o občanském soudním řízení a této hlavy.“

18 Článek 517 odst. 2 bod 2 zákona 1/2000 o občanském soudním řízení (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, dále jen „zákon 1/2000“) stanoví, že rozhodčí nálezy nebo rozhodnutí rozhodčích soudů jsou vykonatelné.

19 Článek 559 odst. 1 zákona 1/2000 má následující znění:

„Povinná osoba může vznést námitku proti výkonu rozhodnutí na základě následujících vad řízení:

1. povinná osoba nemá náležitou právní způsobilost nebo požadované zastoupení;
2. oprávněná osoba nemá náležitou právní způsobilost nebo požadované zastoupení, nebo tyto skutečnosti neprokázala;
3. absolutní neplatnost nařízení výkonu rozhodnutí z toho důvodu, že neobsahuje rozsudek či rozhodčí nález s výrokem, že předložený dokument nesplňuje právní požadavky potřebné pro výkon rozhodnutí, nebo že při nařízení výkonu rozhodnutí došlo k porušení ustanovení článku 520 tohoto zákona;
4. neprokázání pravosti, je-li exekučním titulem rozhodčí nález bez notářského zápisu.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 20 Dne 24. května 2004 byla mezi společnostmi Asturcom a C. Rodríguez Nogueira uzavřena smlouva o mobilních telekomunikačních službách. Tato smlouva obsahovala rozhodčí doložku, podle níž je pro každý spor vznikající v souvislosti s plněním této smlouvy stanovena příslušnost rozhodčího soudu Asociación Europea de Arbitraje de Derecho y Equidad (Evropská asociace pro rozhodčí a smírčí řízení, dále jen „AEADE“). Sídlo tohoto rozhodčího soudu, které nebylo ve smlouvě uvedeno, se nachází v Bilbao.
- 21 Jelikož C. Rodríguez Nogueira neuhradila několik faktur a vypověděla smlouvu před uplynutím smlouvené minimální doby její platnosti, podala proti ní společnost Asturcom návrh na zahájení rozhodčího řízení k AEADE.
- 22 Rozhodčím nálezem vydaným dne 14. dubna 2005 byla C. Rodríguez Nogueira uložena povinnost uhradit částku 669,60 eur.
- 23 Protože C. Rodríguez Nogueira proti tomuto rozhodčímu nálezu nepodala žalobu na neplatnost, stal se pravomocným.
- 24 Dne 29. října 2007 podala společnost Asturcom návrh na výkon uvedeného rozhodčího nálezu k Juzgado de Primera Instancia n° 4 de Bilbao.
- 25 Ve svém předkládacím rozhodnutí tento soud konstatuje, že rozhodčí doložka obsažená ve smlouvě má nepřiměřenou povahu, zejména s ohledem na skutečnost, že, zaprvé, náklady spotřebitele na přepravu do místa sídla rozhodčího soudu byly vyšší než částka, která je předmětem sporu v původním řízení. Dále je, stále podle tohoto soudu,

toto sídlo značně vzdáleno od bydliště spotřebitele a není ve smlouvě uvedeno. A konečně, tento orgán sám smlouvy, které jsou poté využívány telekomunikačními společnostmi, vypracovává.

- 26 Nicméně předkládající soud rovněž uvádí, že jednak zákon 60/2003 rozhodcům nedává možnost uplatňovat bez návrhu neplatnost nepřiměřených rozhodčích doložek, a jednak zákon 1/2000 neobsahuje žádné ustanovení týkající se posouzení nepřiměřenosti rozhodčích doložek soudcem příslušným k rozhodování o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu.
- 27 Za těchto okolností se Juzgado de Primera Instancia n° 4 de Bilbao, máje pochybnosti, pokud jde o slučitelnost vnitrostátních právních předpisů s právem Společenství, především pokud jde o vnitrostátní procesní pravidla, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Znamená ochrana spotřebitele podle směrnice 93/13 [...], že soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu vydaného bez účasti spotřebitele, přezkoumá neplatnost rozhodčí smlouvy i bez návrhu, a v důsledku toho zruší nález z důvodu, že uvedená smlouva obsahuje nepřiměřenou rozhodčí doložku v neprospěch spotřebitele?“

K předběžné otázce

- 28 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu vydaného bez účasti spotřebitele, musí i bez návrhu uplatnit

nepřiměřenost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem s tímto spotřebitelem a uvedený nálezn zrušit.

- 29 Aby bylo možné na položenou otázku odpovědět, je třeba především připomenout, že systém ochrany zavedený směrnici 93/13 vychází z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, co se týče jak vyjednávací síly, tak úrovně informovanosti, což jej vede k tomu, že přistoupí k podmínkám předem vyhotoveným prodávajícím nebo poskytovatelem, aniž by mohl ovlivnit jejich obsah (rozsudky ze dne 27. června 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Recueil, s. I-4941, bod 25, jakož i ze dne 26. října 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Sb. rozh. s. I-10421, bod 25).
- 30 S ohledem na takové nerovné postavení stanoví čl. 6 odst. 1 uvedené směrnice, že nepřiměřené podmínky nejsou pro spotřebitele závazné. Jak vyplývá z judikatury, jedná se o kogentní ustanovení, které směřuje k nahrazení formální rovnováhy, kterou smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která může obnovit rovnost mezi těmito smluvními stranami (výše uvedený rozsudek Mostaza Claro, bod 36, a rozsudek ze dne 4. června 2009, Pannon GSM, C-243/08, Sb. rozh. s. I-4713, bod 25).
- 31 Soudní dvůr rovněž opakovaně zdůraznil, že k tomu, aby mohla být zajištěna směrnici 93/13 zamýšlená ochrana, může být nerovné postavení existující mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem narovnáno pouze pozitivním zásahem, vnějším ve vztahu k samotným smluvním stranám (výše uvedené rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, bod 27, jakož i Mostaza Claro, bod 26).
- 32 Soudní dvůr tak ve světle těchto zásad rozhodl, že vnitrostátní soud musí posuzovat nepřiměřenost smluvní klauzule i bez návrhu (výše uvedený rozsudek Mostaza Claro, bod 38).

- 33 Projednávaná věc se nicméně od věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Mostaza Claro, odlišuje tím, že C. Rodríguez Nogueira zůstala v průběhu jednotlivých řízení probíhajících v rámci sporu mezi ní a společností Asturcom zcela nečinná a zejména nepodala žalobu směřující k prohlášení neplatnosti rozhodčího nálezu vydaného AEADE, kterou by napadla nepřiměřenost rozhodčí doložky, takže se tento nálezn stal mezitím pravomocným.
- 34 Za těchto podmínek je třeba určit, zda požadavek nahrazení formální rovnováhy, kterou smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která může obnovit rovnost mezi těmito smluvními stranami, ukládá soudci příslušnému pro vykonávací řízení zajistit absolutní ochranu spotřebitele, a to dokonce aniž by tento spotřebitel podal jakoukoliv žalobu, v níž by uplatňoval svá práva, a navzdory vnitrostátním procesním pravidlům zavádějícím zásadu překážky věci rozsouzené.
- 35 V tomto ohledu je třeba především připomenout význam, který má jak v právním řádu Společenství, tak ve vnitrostátních právních řádech zásada překážky věci rozsouzené.
- 36 Soudní dvůr již totiž měl příležitost upřesnit, že za účelem zajištění jak stability práva a právních vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna (rozsudky ze dne 30. září 2003, Köbler, C-224/01, Recueil, s. I-10239, bod 38; ze dne 16. března 2006, Kapferer, C-234/04, Sb. rozh. s. I-2585, bod 20, a ze dne 3. září 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, Sb. rozh. s. I-7501, bod 22).
- 37 V důsledku toho podle judikatury Soudního dvora právo Společenství vnitrostátnímu soudu neukládá nepoužít vnitrostátní procesní pravidla spojující s určitým rozhodnutím překážku věci rozsouzené, i kdyby to umožňovalo napravit porušení ustanovení práva Společenství jakéhokoli druhu, vyplývající z dotčeného rozhodnutí (viz zejména

rozsudek ze dne 1. června 1999, Eco Swiss, C-126/97, Recueil, s. I-3055, body 47 a 48; výše uvedený rozsudek Kapferer, bod 21, jakož i výše uvedený rozsudek Fallimento Olimpiclub, bod 23).

38 Při neexistenci právní úpravy Společenství v dané oblasti spadají podmínky naplňování zásady překážky věci rozsouzené na základě zásady procesní autonomie vnitrostátních právních řádů členských států do působnosti těchto právních řádů. Tyto podmínky nicméně nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), ani nesmějí být upraveny tak, že by v praxi nadměrně ztěžovaly nebo znemožňovaly výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (zásada efektivit) (viz zejména výše uvedené rozsudky Kapferer, bod 22, a Fallimento Olimpiclub, bod 24).

39 Co se týče, zaprvé, zásady efektivit, je třeba připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití práva Společenství, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního soudního systému, jako například zásadu ochrany práva na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudek ze dne 14. prosince 1995, Peterbroeck, C-312/93, Recueil, s. I-4599, bod 14, a výše uvedený rozsudek Fallimento Olimpiclub, bod 27).

40 V projednávaném případě se rozhodčí nález dotčený v původním řízení stal konečným na základě skutečnosti, že spotřebitel ve lhůtě k tomu stanovené nepodal žalobu na neplatnost směřující proti tomuto nálezu.

41 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle ustálené judikatury je stanovení přiměřených prekluzivních lhůt pro podání žaloby v zájmu právní jistoty v souladu s právem Společenství (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 16. prosince 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral, 33/76, Recueil, s. 1989, bod 5; ze dne 10. července

1997, Palmisani, C-261/95, Recueil, s. I-4025, bod 28, jakož ze dne 12. února 2008, Kempter, C-2/06, Sb. rozh. s. I-411, bod 58). Povaha těchto lhůt totiž není taková, aby prakticky znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 24. září 2002, Grundig Italiana, C-255/00, Recueil, s. I-8003, bod 34).

42 Je proto třeba ověřit přiměřenost lhůty dvou měsíců, tak jak je stanovena v čl. 41 odst. 4 zákona 60/2003, po jejímž uplynutí se při nepodání žaloby na neplatnost stává rozhodčí nález pravomocným, a nabývá tak účinky věci rozsouzené.

43 V projednávaném případě je třeba jednak konstatovat, že, jak již rozhodl Soudní dvůr, lhůtu pro podání žaloby v délce 60 dnů nelze samu o sobě kritizovat (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Peterbroeck, bod 16).

44 Taková prekluzivní lhůta je totiž přiměřená v tom smyslu, že umožňuje jak vyhodnotit, zda existují důvody pro napadnutí rozhodčího nálezu, tak případně připravit žalobu na neplatnost směřující proti tomuto nálezu. V tomto ohledu je třeba uvést, že v projednávané věci nebylo v žádném případě tvrzeno, že by vnitrostátní procesní pravidla, kterými se řídí podání žaloby na neplatnost rozhodčího nálezu, a zejména lhůta dvou měsíců poskytnutá k tomuto účelu, byly nepřiměřené.

45 Dále je třeba upřesnit, že podle čl. 41 odst. 4 zákona 60/2003 počíná lhůta běžet okamžikem oznámení rozhodčího nálezu. Ve věci v původním řízení se tak spotřebitel nemohl dostat do situace, kdy by začala běžet promlčecí lhůta, či dokonce kdy by tato lhůta uplynula, aniž by mu byly známy účinky nepřiměřené rozhodčí doložky ve vztahu k jeho osobě.

- 46 Za těchto podmínek se taková lhůta pro podání žaloby jeví být v souladu se zásadou efektivity, protože nemůže sama o sobě činit výkon práv, která spotřebitelům poskytuje směrnice 93/13, v praxi nemožným nebo nadměrně obtížným (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 27. února 2003, Santex, C-327/00, Recueil, s. I-1877, bod 55).
- 47 Dodržování zásady efektivity nemůže každopádně za takových okolností, o jaké se jedná v původním řízení, vést k tomu, aby bylo po vnitrostátním soudu požadováno, aby nejenže vyvážil procesní opomenutí spotřebitele, který nebyl seznámen se svými právy, tak jako ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek Mostaza Claro, ale rovněž zcela zastoupil úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele, který se, tak jako v případě žalované v původním řízení, nezúčastnil rozhodčího řízení ani nepodal žalobu na neplatnost rozhodčího nálezu, který se tak stal pravomocným.
- 48 Ve světle předchozích úvah je třeba konstatovat, že procesní pravidla stanovená španělským systémem ochrany spotřebitelů proti nepřiměřeným smluvním podmínkám nečiní výkon práv, která spotřebitelům poskytuje směrnice 93/13, v praxi nemožným nebo nadměrně obtížným.
- 49 Co se týče, zadruté, zásady rovnocennosti, ta vyžaduje, aby podmínky uložené vnitrostátním právem k tomu, aby pravidlo práva Společenství muselo být uplatněno i bez návrhu, nebyly méně výhodné než podmínky, kterými se řídí uplatnění pravidel vnitrostátního práva stejné právní síly z moci úřední (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 14. prosince 1995, van Schijndel a van Veen, C-430/93 a C-431/93, Recueil, s. I-4705, body 13 a 17, jakož i citovaná judikatura).
- 50 Aby bylo možné ověřit, zda byla ve věci, která byla vnitrostátnímu soudu předložena, uvedena zásada dodržena, je třeba, aby tento soud, který jako jediný je přímo seznámen s procesními podmínkami řízení v oblasti vnitrostátního práva, posoudil jak předmět, tak základní prvky údajně obdobných řízení vnitrostátní povahy (viz zejména rozsudek ze dne 16. května 2000, Preston a další, C-78/98, Recueil, s. I-3201, body 49 a 56).

Nicméně pro účely posouzení, které bude muset uvedený soud provést, mu může Soudní dvůr poskytnout určité poznatky související s výkladem práva Společenství (viz výše uvedený rozsudek Preston a další, bod 50).

- 51 Jak bylo přitom připomenuto v bodě 30 rozsudku v projednávané věci, je třeba upřesnit, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 představuje kogentní ustanovení. Mimoto je třeba uvést, že podle judikatury Soudního dvora tato směrnice představuje, jako celek, v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. t) ES opatření nezbytné ke splnění poslání svěřených Evropskému společenství, a zvláště ke zvyšování životní úrovně a kvality života v celém Společenství (výše uvedený rozsudek Mostaza Claro, bod 37).
- 52 Vzhledem k povaze a významu veřejného zájmu, ze kterého vychází ochrana, kterou směrnice 93/13 zajišťuje spotřebitelům, je tak třeba konstatovat, že její článek 6 musí být považován za normu rovnocennou vnitrostátním pravidlům, která mají uvnitř vnitrostátního právního řádu status kogentních norem, které soud musí nebo může uplatnit i bez návrhu.
- 53 Z toho plyne, že v rozsahu, v němž vnitrostátní soud, k němuž byl podán návrh na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu, musí podle vnitrostátních procesních pravidel posoudit i bez návrhu rozpor rozhodčí doložky s vnitrostátními kogentními pravidly, musí rovněž i bez návrhu posoudit nepřiměřenost této doložky s ohledem na článek 6 uvedené směrnice, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Pannon GSM, bod 32).
- 54 Taková povinnost přísluší vnitrostátnímu soudu rovněž tehdy, má-li v rámci vnitrostátního soudního systému pouhou možnost posoudit i bez návrhu rozpor mezi takovou doložkou a vnitrostátními kogentními pravidly (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek van Schijndel a van Veen, body 13, 14 a 22, jakož i Kempster, bod 45).

- 55 Přitom, pokud jde o věc v původním řízení, má podle španělské vlády soudce příslušný pro výkon pravomocného rozhodčího nálezu pravomoc posoudit i bez návrhu neplatnost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem z důvodu, že tato doložka je v rozporu s vnitrostátními kogentními pravidly. Taková pravomoc byla ostatně připuštěna v několika rozsudcích Audiencia Provincial de Madrid, jakož i Audiencia Nacional z nedávné doby.
- 56 Předkládajícímu soudu tudíž přísluší ověřit, zda je tomu tak ve sporu, o kterém má rozhodnout.
- 57 A konečně, co se týče důsledků zjištění existence nepřiměřené rozhodčí doložky ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem, k němuž dospěje soudce příslušný pro výkon rozhodčího nálezu, je třeba připomenout, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 ukládá členským státům, aby stanovily, že nepřiměřené podmínky nejsou „podle jejich vnitrostátních právních předpisů“ pro spotřebitele závazné.
- 58 Proto, jak navrhovala maďarská vláda ve svém písemném vyjádření, předkládajícímu soudu přísluší vyvodit v souladu s vnitrostátním právem veškeré důsledky, které s sebou nese existence nepřiměřené rozhodčí doložky pro rozhodčí nález, za předpokladu, že tato doložka nemůže spotřebitele zavazovat.
- 59 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že směrnice 93/13 musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu vydaného bez účasti spotřebitele, musí, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu, i bez návrhu posoudit nepřiměřenost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem, je-li podle vnitrostátních procesních pravidel možné provést takové posouzení v rámci obdoby řízení na základě vnitrostátního práva. Jde-li o nepřiměřenou doložku, přísluší

tomuto soudu vyvodit veškeré důsledky, které z toho vyplývají podle vnitrostátního práva, aby se ujistil, že tento spotřebitel nebude uvedenou doložkou vázán.

K nákladům řízení

⁶⁰ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládána v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který rozhoduje o návrhu na nucený výkon pravomocného rozhodčího nálezu vydaného bez účasti spotřebitele, musí, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu, i bez návrhu posoudit nepřiměřenost rozhodčí doložky obsažené ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem, je-li podle vnitrostátních procesních pravidel možné provést takové posouzení v rámci obdobných řízení na základě vnitrostátního práva. Jde-li o nepřiměřenou doložku, přísluší tomuto soudu vyvodit veškeré důsledky, které z toho vyplývají podle vnitrostátního práva, aby se ujistil, že tento spotřebitel nebude uvedenou doložkou vázán.

Podpisy.